

Prava obrane u dokaznim postupcima / Defence Rights in Evidentiary Proceedings (DREP)

Konzultacijska radionica

[13:00 – 15:00, 15:15 – 17:00/24. rujna 2020./online]

Uvod

Dokazi su uvijek bili u središtu kaznenog pravosuđa, predstavljajući gradivne dijelove svakog predmeta. Krivnja ili nedužnost okrivljenika utvrđuju se na temelju dokaza izvedenih pred sudom. Iz tih razloga prikupljanje dokaza strogo je regulirano pravnim okvirom kako bi se osiguralo poštivanje prava okrivljenika. Ipak, postavlja se pitanje što se događa u slučaju kada se u postupku prikupljanja dokaza prekrši pravo osumnjičenika ili okrivljenika, jer je, na primjer, inkriminirajuća izjava dana od strane osumnjičenika kojemu nije bio dopušten pristup odvjetniku ili mu nije rečeno da se ima pravo braniti šutnjom?

Odredbe koje uređuju prikupljanje i upotrebu dokaza mogu biti vrlo važan faktor u osiguravanju da sudovi aktivno kontroliraju poštivanje temeljnih prava okrivljenika, uključujući i pravo na pravično suđenje. Provjeravajući jesu li dokazi prikupljeni sukladno zajamčenim pravima obrane, sudovi mogu imati ključnu ulogu u zaštiti procesnih prava osumnjičenika i okrivljenika.

Lisabonski ugovor u čl. 82. st. 2(a) daje izričitu nadležnost EU da usvoji minimalna pravila o dopustivosti dokaza. Međutim, do danas EU nije niti jednim zakonodavnim instrumentom uspostavila pravila o izdvajanju nezakonito ili nepropisno prikupljenih dokaza, pa se pravila o dopustivosti dokaza uvelike razlikuju među državama članicama. Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih Sloboda (EKLJP), osim pravila o izdvajanju dokaza dobivenih mučenjem, ne sadrži druga dokazna pravila, a Europski sud za ljudska prava (ESLJP) dosljedno odbija postaviti standarde u tom pogledu.

S druge strane, EU direktive o postupovnim pravima osumnjičenih i okrivljenih osoba¹ zahtijevaju da države članice osiguraju učinkovite pravne lijekove za kršenje procesnih prava osumnjičenika ili okrivljenika:

¹ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima ([SL L 280, 26.10.2010., str. 1](#)); Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku ([SL 2012 L 142, str. 1](#)); Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhiđenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima ([SL L 294, 6.11.2013, str. 1](#)); Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima ([SL L 132, 21.5.2016., str. 1](#)); Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku ([SL L 65, 11.3.2016., str. 1](#))



- Članak 12 Direktive o pristupu odvjetniku² ukazuje na ocjenu dokaza kao na odgovarajuće pravno sredstvo za takve povrede: “Države članice osiguravaju, tijekom kaznenog postupka, prilikom procjene izjava koje su dali osumnjičenici ili optužene osobe ili dokaza prikupljenih uslijed kršenja njihova prava na odvjetnika ili u slučajevima kad je odstupanje od tog prava bilo odobreno u skladu s člankom 3. stavkom 6., poštivanje prava obrane i pravičnosti postupka.”
- Čl. 10. st. 2. Direktive o pretpostavci nedužnosti: „Ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila i sustave o prihvatljivosti dokaza, države članice tijekom kaznenog postupka osiguravaju da se, pri procjeni izjava koje su dali osumnjičenici ili optuženici ili dokaza prikupljenih uslijed kršenja prava da se brane šutnjom ili prava da sami sebe ne izlože kaznenom progonu, poštuju prava obrane i pravičnost postupka.”

Direktive EU o postupovnim pravima ostavljaju državama članicama slobodu u pogledu toga kako će implementirati zahtjev za „djelotvornim pravnim sredstvom“ u slučaju kršenja prava sadržanih u zakonodavstvu EU-a, i dodaju pritom da države članice to mogu učiniti „ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila i sustave o prihvatljivosti dokaza.“ Referenca na nacionalno pravo sugerira da odredba o pravnom sredstvu ne namjerava stvoriti pravilo o izdvajanju dokaza i ne predstavlja odstupanje od pravila nezadiranja u autonomiju drugog pravnog sustava u prekograničnom kontekstu.³ Također, ne nameće državama članicama obvezu da izdvoje dokaze prikupljene uslijed kršenja prava osumnjičenika i okrivljenika da se brane šutnjom ili prava da sami sebe ne izlože kaznenom progonu.

O projektu

Konzultacijska radionica održava se u sklopu projekta koji financira Europska komisija kroz Program pravosuđa pod nazivom “*Defence Rights in Evidentiary Procedures*” („Prava obrane u dokaznim postupcima“). Projekt ima za cilj razjasniti koliko učinkovito dokazni postupci kroz zakonodavni okvir i praksu adresiraju, nude pravne lijekove i destimuliraju kršenje postupovnih prava zaštićenih Direktivama EU o postupovnim pravima osumnjičenika i optuženika. Nositelj projekta je Fair Trials, nevladina organizacija sa sjedištem u Bruxellesu, u suradnji s partnerima koji su u svom radu usredotočeni svaki na svoju državu - Hrvatskim pravnim centrom (Hrvatska), Irish Council for Civil Liberties (Irska), Human Rights Monitoring Institute (Litva), Helsinki Foundation for Human Rights (Poljska) i Civil Rights Defenders (Švedska).

Nacionalni partneri na ovom projektu predstavljaju širok spektar praksi koje postoje u EU, u rasponu od jurisdikcija koje imaju vrlo malo, ako uopće, zabrana upotrebe dokaza, do onih koji

² Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhiđbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima ([SL L 294, 6.11.2013, str. 1](#))

³ Vidi više o pravilu neistraživanja i različitim režimima dopustivosti dokaza u Elodie Seller i Anne Weyembergh [Criminal procedural laws across the European Union – A comparative analysis of selected main differences and the impact they have over the development of EU legislation](#), 2018, str. 46-57.



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

imaju stroga pravila o dopustivosti upotrebe dokaza. Na primjer, Zakon o kaznenom postupku u **Poljskoj** omogućava sudu ili tužiteljima da dopuste upotrebu dokaza prikupljenih kršenjem zakona, uključujući čak i dokaze dobivene mučenjem. U **Švedskoj** se primjenjuje načelo dopustivosti dokaza, što znači da, uz nekoliko rijetkih iznimaka, nisu postavljena pravila o dopustivosti te sud može slobodno vagati dokaze, uključujući pritom i upotrebu nezakonito prikupljenih dokaza. U **Irskoj** su dokazi prikupljeni kršenjem ustavnih prava nekad bili automatski isključeni u gotovo svim slučajevima. Međutim, irski Vrhovni sud ublažio je ovaj pristup, dopuštajući upotrebu dokaza čak i ako su pribavljeni kršenjem ustavnih prava ako je povreda bila nenamjerna. U **Litvi** se kao dokaz mogu prihvatiti samo podaci koji se mogu provjeriti procesnim radnjama i koji su pribavljeni na zakonit način. Ipak, neće svaka nepravilnost koja se dogodila prilikom pribavljanja informacija rezultirati nedopustivošću upotrebe dokaza, što onda dovodi do nesigurnosti. Slično tome, iako iz komparativne perspektive zakonodavstvo u **Hrvatskoj** sadrži prilično stroga pravila o dopustivosti upotrebe dokaza, u praksi postoje određene nedosljednosti, što je dovelo do toga da je ESLJP u nekim slučajevima utvrdio kršenje procesnih prava obrane. Niti ESLJP niti zakonodavni akti EU-a ne postavljaju jasne standarde dopustivosti. Iznimke postoje u pogledu dokaza koji su pribavljeni mučenjem⁴ i izjava dobivenih nečovječnim i ponižavajućim postupanjem,⁵ koji moraju biti izdvojeni i ne bi trebali igrati nikakvu ulogu pri donošenju odluka u kaznenom postupku. Stoga je gotovo u potpunosti na nacionalnim zakonodavcima i sudovima da utvrde mogu li se i pod kojim uvjetima nezakonito ili nepropisno pribavljeni dokazi koristiti u suđenju.

Tijekom ovog projekta Fair Trials će također istražiti i analizirati pristup ESLJP-a u pogledu dopustivosti i upotrebe nezakonito ili nepropisno pribavljenih dokaza. Akademski partner na ovom projektu, Katholieke Universiteit Leuven (BE), pritom će provesti komparativnu analizu temeljnih načela koja su u osnovi dokaznih režima različitih europskih jurisdikcija.

Ciljevi projekta su utvrditi (1) dobre prakse u vezi s dopustivošću upotrebe nezakonito ili nepropisno pribavljenih dokaza koje ukazuju na učinkovita prava sredstva u slučaju kršenja procesnih prava osumnjičenika i optuženika i (2) zajedničke osnove u različitim državama članicama EU-a na kojima se mogu graditi zajednički standardi EU-a.

O konzultacijskoj radionici

Cilj ove konzultacijske radionice je pomoći u istraživanju na nacionalnoj razini kako se dokazna pravila primjenjuju u praksi, u ovom slučaju u Republici Hrvatskoj. Kroz ovu radionicu nastojat ćemo provjeriti nalaze našeg istraživanja i saznati perspektivu različitih dionika kako bismo oformili konačan nacionalni izvještaj. Ostali partneri održavaju slične radionice u svakoj od svojih država s ciljem dolaženja do komparativnih rezultata i izrade regionalnih preporuka za europske kreatore politika.

⁴ Vidi čl. 15. Konvencije protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja; također, vidi *Jalloh protiv Njemačke*, zahtjev br. 54810/00, EKLJP Presuda Velikog vijeća od 11. srpnja 2006., para. 105.

⁵ Isto se pravilo naizgled ne odnosi na 'stvarne dokaze' (fizičke ili neizravno pribavljene dokaze) dobivene kao rezultat nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, vidi *Gäfgen protiv Njemačke*, zahtjev br. 22978/05, EKLJP Presuda Velikog vijeća od 1. lipnja 2010., para.178.



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Usredotočit ćemo se na sljedeća ključna pitanja:

- U kojoj mjeri pravila o prikupljanju dokaza uključuju razmatranja u vezi s pravima obrane?
- Kako se utvrđuju i procjenjuju kršenja procesnih prava u fazi prethodnog postupka?
- Koje su različite mogućnosti postupanja s dokazima prikupljenim kršenjem procesnih prava?
- Bi li zajednički zakonodavni standardi EU-a o dopustivosti upotrebe dokaza bili prednost za praktičare?



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Projekt sufinancira Europska unija putem Programa za pravosuđe (2014 – 2020) i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost Hrvatskog pravnog centra i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za način na koji će informacije sadržane u ovom dokumentu biti korištene.

Agenda:

Radionica prva (suci, državni odvjetnici, odvjetnici, policijski službenici, kreatori politika)

- | | |
|---------------|---|
| 13,00 – 13,10 | Predstavljanje projekta
<i>Ana Martinić, HPC</i> |
| 13,10 – 13,20 | Prikaz rezultata dosada provedenog istraživanja
<i>Doc. dr. sc. Zoran Burić, PFZ</i> |
| 13,20 – 13,30 | Uvod u raspravu
<i>Prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, PFZ</i> |
| 13,30 – 14,45 | Rasprava
<i>Svi sudionici</i> |
| 14,45 – 15,00 | Zaključci
<i>Prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, PFZ</i> |

Radionica druga (odvjetnici)

- | | |
|---------------|--|
| 15,15 – 15,30 | Uvod u raspravu
<i>Prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, PFZ</i>
<i>Doc. dr. sc. Zoran Burić</i> |
| 15,30 – 16,45 | Rasprava
<i>Svi sudionici</i> |
| 16,45 – 17,00 | Zaključci
<i>Prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, PFZ</i> |



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Projekt sufinancira Europska unija putem Programa za pravosuđe (2014 – 2020) i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost Hrvatskog pravnog centra i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za način na koji će informacije sadržane u ovom dokumentu biti korištene.

Prilog za raspravu

Opći pristup u vezi s nezakonito prikupljenim dokazima

a. Dopustivost upotrebe dokaza

Pravila o dopustivosti dokaza razlikuju se od države do države, kao i pravila i praksa vezana uz upotrebu nezakonito prikupljenih dokaza u prethodnom stadiju kaznenog postupka ili u stadiju suđenja. Općenito govoreći, pojam „dopuštenost dokaza“ odnosi se na skup zakonskih pravila i praksi vezanih uz dopuštenost uključivanja dokaza u spis predmeta.

Između kaznenopravnih sustava različitih država razlikuje se formalno uključivanje dokaza u spis predmeta, odnosno postoji li takva faza uopće u formalnom obliku i događa li se to uključivanje u stadiju prethodnog postupka ili tijekom samog suđenja. Najčešće se izdvajanje dokaza ne događa u prethodnom postupku već se pitanje dopuštenosti dokaza može pokrenuti i ispitati samo u stadiju rasprave. U tom slučaju sudac će vidjeti dokaze, ali ako budu izdvojeni, ne smije se njima služiti niti ih uzeti u obzir u procesu donošenja odluke.

Međutim, neki sustavi omogućuju ranu kontrolu zakonitosti dokaza, s mogućnošću izdvajanja nezakonitih dokaza iz spisa kako bi se spriječilo da im sudac bude u bilo kojem trenutku izložen, osiguravajući time da dokazi ne utječu na suca čak i ako su izdvojeni.

Postojanje formalnog trenutka za uvrštavanje dokaza u spis predmeta i provjeravanje dopustivosti uključivanja svih (ili nekih) dokaza u takvom postupku mogu utjecati na opseg načela o izdvajanju nezakonito ili nepravilno prikupljenih dokaza i opseg u kojemu će se to načelo koristiti u praksi. Primjerice, ako u postupku ne postoji formalan trenutak za uvođenje dokaza na suđenje, očekuje se da će u praksi biti više slučajeva izdvajanja dokaza.

U nekim zemljama priznavanje dokaza ne postoji kao zaseban formalni postupak niti u jednom stadiju kaznenog postupka. Tamo gdje takav postupak postoji, gdje uključivanje dokaza u spis predmeta koji će se poslati sudu nije automatski, kršenje procesnih prava ili prava obrane može biti utvrđeno i ispitano u toj fazi postupka. Tamo gdje takav postupak ne postoji, obrana može upozoriti na kršenje procesnih prava i istaknuti zahtjev za izdvajanjem nezakonito ili nepropisno prikupljenih dokaza u toku prethodnog postupka ili u stadiju rasprave.

U mnogim državama istražna tijela (npr. policija ili tužitelj) također mogu odlučiti izdvojiti dokaze na vlastitu inicijativu, neformalnim postupkom koji ne nadgleda sud.

Predložena pitanja za raspravu:

- ➔ U praksi, provode li državni odvjetnici i policijski službenici po službenoj dužnosti postupak provjere zakonitosti prikupljenih dokaza? Ako uoče nezakonitost, kako postupaju s tim dokazom?
- ➔ U praksi, koliko često suci istrage izdvajaju nezakonite dokaze prije podizanja



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

- optužnice? Rade li to po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka?
- ➔ U praksi, koliko često branitelji prije podizanja optužnice ističu pitanje nezakonitosti dokaza i koliko su uspješni sa svojim prigovorima?
 - ➔ Primjenjuje li se u praksi i u kojoj mjeri doktrina plodova otrovne voćke u fazi postupka koja prethodni podizanju optužnice?

b. Načelo izdvajanja nezakonito ili nepropisno prikupljenih dokaza

Načelo izdvajanja smatra se jednim od najučinkovitijih sredstava protiv nezakonito ili nepropisno prikupljenih dokaza. U međunarodnom pravu načelo izdvajanja vrlo je snažno u slučaju dokaza dobivenih mučenjem.⁶ ESLJP je izdvajanje dokaza smatrao odgovarajućim pravnim lijekom za nezakonito pribavljene dokaze u brojnim slučajevima.⁷

Načelo izdvajanja znači da se dokazi koji se smatraju nedopustivima "izdvajaju" iz spisa i više nisu dostupni za korištenje u postupku odlučivanja. Učestalost primjene ovog načela, kao i mjera u kojoj će ga sudovi primijeniti (odrediti izdvajanje samo nezakonito pribavljenih dokaza ili i izdvajanje svih dokaza koji iz njih proizlaze) ovisi o razlozima koji stoje iza izdvajanja. Razlozi za izdvajanje dokaza najčešće su:

- **Zaštita pouzdanosti dokaza**, tj. dokazi se moraju izdvojiti ako način na koji su prikupljeni dovodi u sumnju njihovu pouzdanost;
- **Sprečavanje budućih kršenja**, tj. izdvajanje dokaza trebalo bi poslužiti za sprečavanje sličnih zlouporaba u budućnosti kažnjavanjem službenika i uklanjanjem svih poticaja na počinjenje nezakonitih radnji radi osiguranja dokaza;
- **Zaštita pojedinačnih prava**, tj. dokazi su izdvojeni kako bi se otklonila povreda prava do koje je došlo prilikom prikupljanja dokaza;
- **Zaštita pravosudnog integriteta**, tj. dokazi su izdvojeni jer bi prihvatanje i uporaba nezakonito pribavljenih dokaza potkopali povjerenje javnosti u državu i u pravosudni postupak koji bi trebao osigurati pravo na pravično suđenje kroz kazneni proces.

Iako izdvojeni dokazi ne bi trebali biti uključeni u proces donošenja odluke, u nekim slučajevima formalno izdvojeni dokazi ipak mogu fizički ostati u spisu predmeta, pa čak biti i prosljeđeni višem sudu. Ostavljanje izdvojenih dokaza u spisu predmeta može ozbiljno narušiti djelotvornost načela izdvajanja jer jednom viđeni dokazi utječu na suca, čak i ako formalno nisu navedeni u presudi. Tako sudac Zupančić u svom suglasnom mišljenju u predmetu *Dvorski protiv Hrvatske* kaže da „jednom kada se dokazi izvedu nema načina za njihovo isključivanje iz opsega spoznaje sudaca u predmetu. (...) to pravilo, u smislu da se sudac ne može osloniti na takve dokaze u njegovom ili njezinom obrazloženju presude je, u najmanju

⁶ Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja, 10. prosinca 1984, čl. 15.; *Gäfgen protiv Njemačke*, zahtjev br. 22978/05, EKLJP Presuda Velikog vijeća od 1. lipnja 2010.

⁷ *Razvozhayev protiv Rusije* i *Udaltsov protiv Ukrajine*, zahtjev br. 75734/12, 2695/15 i 55325, ESLJP (Treća sekcija) od 19. studenog 2019., para. 256; *Titarenko protiv Ukrajine*, zahtjev br. 31720/02, ESLJP (Peta sekcija) od 20. rujna 2012., para. 87; *Baytar protiv Turske*, zahtjev br. 45440/04, ESLJP (Druga sekcija) od 14. listopada 2014., para. 58.



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

ruku, naivno u onoj mjeri u kojoj ono pretpostavlja da su suci sposobni ignorirati kontaminirane ili na drugi način nedopuštene dokaze.“⁸

Predložena pitanja za raspravu:

- ➔ Koliko se često odluka o nezakonnosti dokaza donosi na optužnom vijeću i koliko rješavanje tog pitanja u tom stadiju postupka utječe na tijek postupka na raspravi?
- ➔ Koliko se često u praksi na sjednici optužnog vijeća provodi prethodno suđenje o zakonitosti dokaza?
- ➔ Kada na sjednici optužnog vijeća ili na raspravi obrana istakne prigovor nezakonnosti dokaza, kako se u praksi rješava pitanje tereta dokazivanja? Očekuje li se od obrane da dokaže (ili barem učini vjerojatnom) nezakonitost problematiziranog dokaza ili se od državnog odvjetnika očekuje da dokaže njegovu zakonitost? Koja je uloga suda u tome?
- ➔ Koliko su široke diskrecijske ovlasti suda prilikom izdvajanja dokaza?
- ➔ Koliko detaljno suci obrazlažu odluku o izdvajanju dokaza?
- ➔ Koliko je ujednačena sudska praksa izdvajanja nezakonitih dokaza?
- ➔ Koliko se često u praksi kao nezakoniti izdvajaju dokazi pribavljeni povredom prava, a koji nisu predviđeni kao *ex lege* nezakoniti dokazi (čl. 10. st. 2. toč. 1. i 2.)? Postoje li u praksi jasni kriteriji izdvajanja dokaza po tim osnovama?
- ➔ Rezultati dosadašnjeg istraživanja pokazali su nezadovoljstvo svih skupina ispitanika načinom na koji je zakonski uređena mogućnost vaganja interesa kod nezakonitih dokaza. Smatrate li da mogućnost vaganja interesa treba ukinuti ili proširiti?
- ➔ Postoji li razlika između dokaza prikupljenih u inozemstvu i u zemlji? Koje je obrazloženje razlike? Postoji li razlika u ocjeni zakonitosti između dokaza prikupljenih u drugim državama članicama EU, s jedne strane, i trećim državama, s druge strane? Na koji način primjena načela uzajamnog priznanja utječe na ocjenu zakonitosti dokaza?
- ➔ Sprječava li u praksi načelo izdvajanja dokaza uistinu da taj dokaz ne utječe na donošenje odluke, tj. ostaje li u spisu predmeta? Jeste li se u praksi ikada susreli sa slučajem u kojem je iz presude bilo vidljivo da je sud u njezinom donošenju koristio dokaz koji je prethodno bio izdvojen?
- ➔ Koliko se dosljedno, prema Vašem iskustvu, primjenjuje doktrina plodova otrovne voćke? Koliko se daleko u praksi ide u primjeni te doktrine?

c. Pravila za uporabu ili ocjenu / tumačenje dokaza

Pravni sustavi imaju različite pristupe u uređenju pravila o ocjeni dokaza. Na primjer, ako se smatra da je kršenje prava prilikom prikupljanja dokaza bilo manje težine, dokazi se ne moraju nužno izdvojiti, već mogu postojati ograničenja u njihovoj dokaznoj snazi. Također, moguće je propisati da se pojedini dokaz može koristiti samo pod određenim uvjetima. Primjerice, dokaz se može koristiti samo ako su svi koraci prikupljanja i osiguranja tog dokaza u potpunosti poznati sudu i strankama.

⁸ Suglasno mišljenje suca Zupančiča u *Dvorski protiv Hrvatske*, zahtjev br. 25703/11, ESLJP Presuda Velikog vijeća od 20. listopada 2015., para. 11-12.



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Pravila o tumačenju ili ocjeni dokaza općenito su namijenjena ograničavanju dokazne vrijednosti dokaza, bez da ih se mora u potpunosti izdvojiti. Primjer pravila o tumačenju ili ocjeni dokaza bila bi odredba da se svjedočenje anonimnog svjedoka kojeg optuženi nije imao priliku unakrsno ispitati može koristiti samo za potkrepljenje ostalih dokaza.

Predložena pitanja za raspravu:

- ➔ U hrvatskom pravu primjer pravila za ograničenje dokazne vrijednosti predstavljaju zapisnici o nekontradiktornom ispitivanju svjedoka u prethodnom postupku. Smatrate li da je takvo uređenje dobro?
- ➔ Smatrate li da postoje neke druge situacije u kojima bi se umjesto nezakonitošću dokaza, povreda prava obrane u njegovom prikupljanju mogla sankcionirati ograničenom dokaznom vrijednošću takvog dokaza?
- ➔ Smatrate li da bi u određenim situacija primjena izvanprocesnih sankcija (stegovna ili kaznena odgovornost osobe koja je počinila povredu), bez izdvajanje nezakonitih dokaza, bila adekvatna reakcija na povredu procesnih prava u prikupljanju dokaza?
- ➔ Smatrate li općenito hrvatski sustav izdvajanja nezakonitih dokaza dobrim? Mislite li da je postignuta dobra ravnoteža između učinkovitosti progona i zaštite prava okrivljenika i drugih osoba?



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Projekt sufinancira Europska unija putem Programa za pravosuđe (2014 – 2020) i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost Hrvatskog pravnog centra i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za način na koji će informacije sadržane u ovom dokumentu biti korištene.